

2023

Håndbog for læseguider

Indhold

Velkommen som læseguide i Læseforeningen.....	2
Læsegrupperne, stedet hvor litteraturen lever.....	2
Læseguidens rolle.....	3
Andre former for medskabelse.....	4
Skønlitterær vært.....	4
Ambassadør.....	4
Eventmager.....	4
Organisationsstøtte.....	5
Empowerment deltager.....	5
De skønlitterære miljøer – noget I skaber.....	6
Læseguideprogrammet.....	6
Erfa-møder.....	6
Skønlitterære sammenkomster for læseguiden.....	7
Sommerskolen.....	8
Hjemmesiden: Til dig der er læseguide.....	8
Litteraturforum.....	8
Når vi skal kommunikere udadtil.....	9
Praktiske forhold som frivillig.....	9
Rammerne for den medskabende indsats.....	11
Læseforeningen - en medlemsforening.....	11
Hjælpedokumenter du kan få brug for – find dem alle på hjemmesiden,.....	12

*Et samfund kan være så stenet,
at alt er en eneste blok,
og indbyggermassen så benet,
at livet er gået i chok.
Og hjertet er helt i skygge,
og hjertet er næsten hørt op,
til nogen begynder at bygge
en by, der er blød som en krop.*

Inger Christensen, 1969

Velkommen som læseguide i Læseforeningen

Tak fordi du har engageret dig som læseguide i Læseforeningen. Som læseguide er du med til at understøtte Læseforeningens mission om at skabe skønlitterære fællesskaber, hvor mennesker mødes på tværs af samfundslag uge efter uge.

Som læseguide er du samtidig en del af et større fællesskab i kraft af vores læseguideprogram med forskellige typer af arrangementer, hvor vi gensidigt motiverer, inspirerer og udvikler os som læseguides og vores praksis.

I dette fællesskab har du også muligheden for at engagere dig yderligere på forskellige måder og bringe dine ressourcer, erfaringer og kompetencer i spil.

Men uanset hvor meget og hvordan du ønsker at engagere dig, tænker vi, du kan dele vores vision om et samfund, hvor der er plads og tid til meningsfulde møder mellem mennesker, lidt som Inger Christensen siger til sidst i digtet ovenfor.

Læsegrupperne, stedet hvor litteraturen lever

Over hele landet er der mere end 100 aktive læsegrupper, der typisk mødes en gang om ugen, og det er denne aktivitet, der udgør kernen i Læseforeningens virke.

Nogle gange vil du som læseguide blive uddannet til at kunne videreføre allerede igangværende læsegrupper, andre gange skal du være med til at starte en ny gruppe op helt fra bunden.

Hos Læseforeningen arbejder vi med tre indsatsområder. Inden for disse områder, søger vi fondsmidler og etablerer samarbejdsaftaler med kommuner, og som læseguide vil du derfor som oftest læse indenfor et af nedenstående tre områder:

- Psykisk mistrivsel
- Ensomhed
- Udsathed

Du kan læse mere om vores indsatsområder på hjemmesiden.

Læseguidens rolle

Når du læser dette, er det fordi, du er interesseret i rollen som læseguide. Måske har du netop været på kursus, hvor du har lært metoden at kende, og du skal nu ud at gøre dig dine egne erfaringer som læseguide. Uanset hvilket indsatsområde du tilknyttes, kommer du ud til et foranderligt landskab og skal i gang med at etablere et læsefællesskab. Du vil hurtigt opdage, at det at være læseguide både er et stykke litteraturfagligt og socialt arbejde på én og samme tid, og det kan tage tid og vedholdenhed at skabe et velfungerende og trygt læsefællesskab.

Vi anbefaler, hvor det er muligt og giver mening, at du deler læsegruppen med en makker. På den måde kan I støtte hinanden, læse sammen eller fordele læsninger mellem jer. Ønsker du at have en gruppe alene, er det også muligt.

Der vil ofte være brug for løbende at rekruttere deltagere til din læsegruppe, da nogle kan falde fra, og deltagerne ikke forpligter sig til læsegruppen på langt sigt. I åbne grupper kommer og går deltagerne. I dette rekrutteringsarbejde spiller du også en vigtig rolle sammen med læsestedet og Læseforeningen. Vi har ikke et succeskriterium for hvor mange, der skal deltage i en læsegruppe, det vigtige er, at mennesker mødes om skønlitteraturen. Vi anbefaler dog en gruppe på 3-8 deltagere, da vi har erfaringer med, at dette antal skaber et godt rum med plads til samtale, som samtidig føles trygt for deltagerne.

Man udvikler løbende sin egen praksis som læseguide. Har du lyst til at systematisere din læring og udvikling, har vi opstillet et læringsforløb, der fører dig igennem en række elementer – nogle alene og andre i samspil med andre læseguides. Når du har gennemgået forløbet, udsteder vi gerne et diplom, der demonstrerer dine kvalifikationer som læseguide. Du kan finde listen som et hjælpedokument til håndbogen her.

Har du ikke lyst til at deltage i dette læringsforløb, vil vi lægge vægt på, at du som minimum:

- Deltager i en allerede etableret læsegruppe forud for kursusstart, og frem til du selv får etableret en gruppe
- Er læseguide i mindst 1 år
- Besøger mindst én anden læsegruppe og får et besøg fra en anden læseguide med henblik på kollegial sparring om praksis
- Reflekterer over dine fælleslæsninger (hjælp i kursusmaterialet på side 57)

Ved at deltage i eksisterende grupper, og besøge og få besøg af andre læseguider, er du med til at sikre fælleslæsningens praksis og skabe et stærkt netværk af læseguider.

Andre former for medskabelse

Vi lægger stor vægt på, at der i Læseforeningen skal være mulighed for og plads til at være med til at præge foreningen og udvikle de skønlitterære indsatser på forskellige måder. Derfor arbejder vi med medskabelse som bærende princip. Nedenfor kan du se nogle af de roller, vi allerede har udviklet. Flere vil utvivlsomt komme til, ligesom rollerne efterhånden vil udvikle sig alt efter, hvordan hver enkelt af jer præger udviklingen lokalt.

Skønlitterær vært

En skønlitterær vært er en læseguide, som har energi og lyst til at samle andre læseguider med fokus på samvær og fællesskab. Det kan fx være ved at tage initiativ til fælleslæsninger og andre fællesskabende events for læseguider lokalt med særlig opmærksomhed på at invitere nye læseguider ind i fællesskabet. Rollen som skønlitterær vært vil variere afhængigt af, om man befinder sig i en af de større byer, hvor Læseforeningen er til stede med kontor og medarbejdere, eller om man befinder sig i en mindre eller mellemstor by, hvor der er brug for nogen til at samle trådene (se mere under de skønlitterære miljøer).

Uanset den konkrete situation fungerer de skønlitterære værter som bindeled til Læseforeningens medarbejdere, med hvem de sammen sparrer om udvikling af Læseforeningens aktiviteter i det pågældende lokalområde.

Ambassadør

Alle uddannede læseguider er i bund og grund ambassadører for Læseforeningen, fordi man som aktiv læseguide er med til at udbrede Læseforeningens arbejde med at bringe litteraturen ud, hvor den gør gavn. Hvis du ønsker at specialisere dig og påtage dig en særlig rolle for at skabe synlighed, så uddanner vi med jævne mellemrum ambassadører, hvis formål det er at være med til at skabe opmærksomhed om Læseforeningen generelt, men også helt konkret ved fx at stå for pop-up arrangementer, der gør opmærksom på Læseforeningens aktiviteter.

Eventmager

Som læseguide har du også mulighed for at blive en del af vores eventgruppe. I den sidder læseguider fra hele landet som mødes flere gange årligt for at arrangere vores sommerskole, vores deltagelse i Folkemødet på Bornholm, Kulturmødet Mors og mange andre større som mindre festivaler og lokale events.

Organisationsstøtte

I en organisation som Læseforeningen er der et hav af opgaver, som skal løses for at få det hele til at glide. Der altid brug for folk med særlige kompetencer og/eller tid tilovers. Det kunne være i forhold til dokumentation, del-evalueringer, cases, spørgeskemaer, styringsystemer og meget andet. Med andre ord, hvis du har noget, du gerne vil byde ind med, så er det sandsynligt, at vi kan gøre brug af det.

At være læseguide er nok kernen, men der mange roller man kan indtage

Empowerment deltager

En til to gange om året tilbyder Læseforeningen et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb, der gør det muligt at gå fra at være deltager til læseguide. Det er det, vi kalder Empowerment-sporet. Ofte tilbydes Empowermentuddannelsen mennesker i udsatte eller sårbare positioner. Men i alle læsegrupper kan der sidde deltagere med en lyst til at blive læseguide, men for hvem det kan virke uoverskueligt at deltage i et af de ordinære kurser. Som læseguide kan du være med til at identificere potentielle deltagere, som har lyst og mod på at blive læseguide under empowerment-sporet.

De skønlitterære miljøer – noget I skaber

I Læseforeningen taler vi ofte om *skønlitterære miljøer* – det tager afsæt i vores vision om at skabe meningsfulde møder mellem mennesker og i de fællesskaber, vi taler om i vores mission. Vi siger, at et skønlitterært miljø er defineret ud fra tre kendetegn:

Der er fælleslæsning

Det er drevet af jer

Det involverer lokalmiljøet

De skønlitterære miljøers mindste enhed er en læsegruppe. For at styrke disse tager læseguider på besøg i hinandens læsegrupper med henblik på gensidig skønlitterær sparring. Derudover kan de skønlitterære værter, ambassadører og eventmagere sammen med læseguiderne være med til at udvikle de skønlitterære miljøer ved at tage initiativ til at tage litteraturen ud nye steder – måske bare for en enkelt gang eller måske som starten på noget nyt og blivende...

I de mindre og mellemstore byer, som fx Helsingør, Viborg, Silkeborg og Svendborg, står de skønlitterære værter for at indkalde de andre lokale læseguider til planlægnings- og erfaringsudvekslingsmøder for på den måde at sikre et godt socialt miljø og for at tænke nye ideer frem sammen. På den måde skaber de sammen et meget håndgribeligt skønlitterært miljø.

Læseguideprogrammet

Læseguideprogrammet er vores fælles skønlitterære landskab, der er med til at fastholde motivation, styrke fagligheden i vores praksis og udvikle os som læseguider. Programmet udvikles løbende men indeholder i hvert fald:

Erfa-møder

Erfa-møderne er stedet, hvor læseguider mødes og sparrer med hinanden. Udover muligheden for erfaringsudvikling har møderne et fagligt fokus med

emner som fx det modige tekstvalg, gruppedynamik eller stemmen som værktøj.

En flok unge skønlitterære aktivister udlært november 2022 – klar til læserevolution

Der vil være 2-3 erfa-møder om året, og de er som oftest arrangeret af Læseforeningens medarbejdere, der står for det faglige input, der relateres til praksis fx i mindre grupper. Møderne foregår typisk i København, Aarhus og Odense på samme tidspunkt, hvilket gør det muligt at være fælles om et fagligt indlæg via digitalt link.

Skønlitterære sammenkomster for læseguider

Rundt om i landet mødes læseguider til arrangementer, der blander det sociale med erfaringsudveksling og metodesnakke. Ofte er det de Skønlitterære værter, der står for det, mens andre bliver organiseret på andre måder.

En klassiker er arrangementet *"Del en tekst – drik et glas"*, hvor du mødes med andre læseguider og deler dine overskudstekster eventuelt med et par ord på vejen, samtidig med at der er lidt til halsen og ganen. Disse arrangementer er over årene blevet afholdt i Aarhus, Odense og København som halvårsafslutninger før jul og før sommerferien.

Læsegrupper kun for læseguider er en god måde at dele erfaringer og holde metoden ved lige. I flere byer har de Skønlitterære værter taget initiativ til dette så hold øje med invitationer i din mailboks. Du kan også være med til at tage initiativ til en sådan gruppe, hvis der ikke allerede er en i dit område.

Mulighederne er selvfølgelig mange, og det er helt op til de skønlitterære værter, ligesom alle læseguider kan tage initiativ til at invitere en

læsemakker med til bogforum, poesioplæsninger, festivaler, eller hvad man nu kan finde på...

Sommerskolen

Hvert år i august mødes læseguider, ambassadører, medarbejdere og bestyrelsesmedlemmer til et brag af en sommerskole med en skøn blanding af workshops, talks og fælleslæsninger. Det er eventgruppen, der sætter programmet og er værter for de to dage, der ud over indholdet giver mulighed for at alle medlemmer og medskabere af foreningen mødes på tværs af geografi, aldre og interesser. Deltagelse er for så vidt muligt gratis for aktive læseguider, men der kan være et begrænset antal pladser – så det gælder om at melde sig til, når det meldes ud.

Hjemmesiden: Til dig der er læseguide

En underside på Læseforeningens hjemmeside er for dig, der er Læseguide eller på anden måde medskaber. Der finder du en kalender over kommende arrangementer og aktiviteter, du finder denne håndbog med de forskellige hjælpedokumenter og sidst men måske vigtigst af alt, finder du Litteraturforum. Gå til siden [her](#).

Litteraturforum

Læseforeningens litteraturforum er en digital platform, hvor alle læseguider kan inspirere hinanden ved at dele læseoplevelser, litteraturvalg og erfaringer fra egne læsegrupper. Man skal logge ind på siden med et brugernavn og et password. Kontakt os for at blive oprettet som bruger, hvis du ikke allerede er det. Bemærk at du kan nulstille dit login, hvis du har glemt det (men se efter mail i spammappen!). Litteraturforum vil desuden komme til at indeholde lister over læste tekster baseret på de feedbackformularer, der sendes til dig på dagen for din læsning.

Erfa-møde i Aarhus

Når vi skal kommunikere udadtil

Læseforeningen har et kommunikationsteam, som sætter den overordnede ramme for kommunikation af indsatserne. Det drejer sig om presse, rekrutteringsopslag, nyhedsbrev og opslag på Læseforeningens Facebook, Instagram og LinkedIn. Desuden producerer teamet videoer, plakater, flyers og lignende, der promoverer indsatserne i bred forstand, og sætter retning for Læseforeningen visuelle identitet.

De enkelte læsegrupper vil også have brug for at skabe opmærksomhed omkring gruppen, eksempelvis opslag, der kan hænges op på læsestedet og i nærmiljøet eller deles på sociale medier, i lokalaviser ect. På hjemmesiden, under læseguideafsnittet, ligger der skabeloner samt en vejledning til opslag, som vi anbefaler, du bruger. De er med forskellige fotos og klar til den tekst, der gør opslaget lokalt. Ved at bruge skabelonen er du med til at sikre en genkendelighed i Læseforeningens kommunikation.

Har din læsegruppe eller dit team brug for støtte til at kommunikere noget bredere ud – fx i forhold til at skabe opmærksomhed om et lokalt arrangement, er I altid velkomne til at kontakte Kommunikationsteamet for at få konkret hjælp til dette. I er også meget velkomne til selv at lave opslag på egne platforme og tage Læseforeningen, så vi kan videredele. I må også meget gerne bakke op ved at dele og like vores opslag.

Praktiske forhold som frivillig

Udgifter/udlæg

Der kan være udgifter forbundet med drift af læsegrupper, og det er altid ønskeligt at læsestedet bidrager med mulighed for kopiering, kaffe og måske lidt sødt. Kan man ikke printe på læsestedet, må man ty til et kopicenter, det lokale bibliotek, eller Læseforeningens kontorer – hvor det ikke muligt, kan man evt. printe på egen printer, hvilket godtgøres med op til 1 kr. pr. print. Hvis ikke læsestedet giver forplejning, er det fint at sørge for kaffe og lidt at spise.

I udgangspunktet dækker Læseforeningen ikke transport til og fra ens læsegruppe – har man særlige omstændigheder, kan man kontakte en medarbejder i Læseforeningen.

Er man nødt til at køre i bil til sin læsegruppe, refunderer Læseforeningen for det antal kørte kilometer ud over de første 10 km hver vej med statens lave takst.

Ved transport i forbindelse med møder og arrangementer i Læseforeningens regi, der ligger uden for ens egen by, dækkes billigste

transportform. Ved særlige forhold kan det være nødvendigt at køre i egen bil og i så fald, kan der refunderes med statens lave takst (tænk gerne samkørsel).

Alle udlæg (undtagen "hjemmekopier") skal dokumenteres med bilag. Det er fint at samle dem sammen og sende dem frem, som det passer dig – dog helst elektronisk med billeder eller scanninger af bilag.

Husk:

- Hvilken læsegruppe eller anledning
- Registrerings- og kontonummer
- Læselige bilag hvor beløb og dato fremgår

Du skal benytte vores "Skema til refusion af udgifter". Bemærk at for at få refunderet kørsel i egen bil skal man bruge skemaet "Skema til refusion af kørsel i egen bil".

Forsikring som frivillig

Læseforeningen har desværre ikke en forsikring, der dækker i tilfælde af ulykke eller personskade under aktiviteten, så man skal altså selv have en ulykkesforsikring, hvis man tænker, det er nødvendigt.

GDPR

Læseforeningen bestræber sig på ikke at have unødvendige personfølsomme data liggende på frivillige og medlemmer, og dem vi har, opbevarer vi forsvarligt efter GDPR-lovgivningen. Hvis du stopper som læseguide, kan du til enhver tid bede om at få dine data slettet i vores system.

Tavshedspligt

Som frivillig har du tavshedspligt. Det betyder, at fortrolige oplysninger ikke

må gives videre. Tavshedspligten omfatter alle oplysninger om personlige, økonomiske, helbredsmæssige og sociale forhold. Det betyder, at navne, adresser og alle oplysninger af følsom karakter, som du får kendskab til, er fortrolige. Du må gerne fortælle om dagens oplevelser sammen med deltagerne i læsegrupperne eller med andre læseguides, men viden om deres personlige forhold må ikke videregives. Tavshedspligten gælder også, hvis du ophører med at være læseguide.

Sygemelding

Er du syg, eller må du af anden årsag melde afbud, så forsøg at finde en afløser, fx din læsemakker. Kan dette ikke lade sig gøre, skal du give direkte

besked til kontaktpersonen for det sted, din læsegruppe afholdes, så de kan aflyse.

Fælles landsdækkende Facebookgruppe

Mange kursushold opretter deres egen Facebookgruppe, men der findes også en landsdækkende [facebookgruppe for frivillige læseguider](#). Gruppen bliver brugt til alt fra at dele oplevelser og efterspørge kørelejlighed til Sommerskolen, en vikar eller litteratur til en særlig målgruppe.

Rammerne for den medskabende indsats

For at læsefællesskaberne altid kan være gratis at deltage i, er Læseforeningen afhængig af eksterne midler. Læseforeningen har størstedelen af sine indtægter fra offentlige puljer, kommunesamarbejdsaftaler og private fonde. Midlerne er typisk øremærket specifikke formål eller målgrupper og gælder for en vis periode. På uddannelsen er du blevet gjort opmærksom på, hvilken type indsats det drejer sig om – om der er en særlig målgruppe eller lignende forhold.

Som læseguide rekrutteres og uddannes man derfor til at indgå i en specifik sammenhæng, og for at Læseforeningen kan leve op til sine aftaler, er det nødvendigt, at du som læseguide forpligter dig inden for den indsats i mindst 1 år. Efter 1 år er man meget velkommen til at forsætte med sin læsegruppe eller afprøve at være læseguide med en ny målgruppe.

Læseforeningen - en medlemsforening

Læseforeningen er en medlemsforening skabt af medlemmer, der sammen ønsker at være med til at se skønlitteraturen gøre en forskel for mennesker. Som medlem er med du med til at støtte Læseforeningens arbejde for at skabe stærke læsefællesskaber på tværs af samfundet og sociale og kulturelle lag. Samtidig er du som medlem en helt central medskaber af Læseforeningen med afgørende indflydelse på vores udvikling som organisation og på vores indsatser.

Vi har brug for alle gode kræfter i alle aldre, der har viljen, evnerne og lysten til at gøre en forskel gennem skønlitteraturen. Som medlem kan du stille op til bestyrelsen og løbende tage del i arrangementer mv.

Som læseguide får man nedsat medlemskontingent.

Hjælpedokumenter du kan få brug for – find dem alle på hjemmesiden, [her](#):

Læseguidesporet – dit eget diplom

Tjekliste for aftale med et læsested

Skabeloner og vejledning til opslag på læsested

Skema til afregning af kørsel i egen bil

Selvevaluering af en læsning

På hjemmesiden kan du altid finde en [opdateret oversigt over medarbejdere](#) og dermed finde frem til den rette med et specifikt spørgsmål:

Til slut: *Dette er anden udgave af en håndbog som aldrig bliver færdig – har du ideer til hvad den også kan indeholde så klik på linket her og skriv dine forslag til version 3.0 ind – og vi siger tak: [Ideer til version 3.docx](#)*

* * *

Læseforeningens vision

(derfor er vi til):

Læseforeningen drømmer om et samfund, hvor der er plads og tid til meningsfulde møder mellem mennesker på tværs af alder, køn, kultur og vilkår

Læseforeningens mission

(det vi bidrager med):

Med udgangspunkt i fælleslæsning skaber vi fællesskaber for alle, hvor en mangfoldighed af stemmer mødes omkring litteratur

